

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Τοῦ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

Ἄκου οὐ Γαβριηλίδης δὲν θέλει νὰ δεχθῆ τὸν Βενιζέλο. — Ἡ «φάμπρικα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν». — Πῶς εἰσήγαγε τὸν Μεταξά στὸ Ἐπιτελεῖο. — Ὁ Σπύρος Μελάς. — Ὁ Κρυστάλλης. — Ἡ κυκλοφορία τῆς Ἀκροπόλεως κλπ. κλπ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μὲ εἶδε εἰς τὴν Βουλὴν καὶ μεῖ ἐρώτησεν ποῖαν ὥραν εὐρίσκειται ὁ Γαβριηλίδης στὰ γραφεῖα του, γιὰ νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ.

— Ἐκεῖ εἶνε, τοῦ ἀπήνησα.

— Ἐ καλὰ. Στάσου μιά στιγμὴ, τώρα θὰ τελειώσῃ ἡ Βουλὴ νὰ πάμε.

Ἦμωνα ὁ μόνος τότε συντάκτης τῆς «Ἀκροπόλεως», τῶν ἄλλων ἀποχωρησάντων γιὰ λόγους οἰκονομικοῦ.

Πράγματι σὲ λίγο ἡ συνεδρίασις διεδροχῆ καὶ ὁ Βενιζέλος, ἔχων τὸν μακαριτὴ Στέφ. Γρανίτσα ἀπὸ τὴν μιά μεριά κ' ἐμένα ἀπὸ τὴν ἄλλη, τράβηξε γιὰ τὰ γραφεῖα τῆς «Ἀκροπόλεως», ποῦ ἦσαν τότε ὅπου εἶνε καὶ σήμερα, παρὰ τὴν «Πλατεῖαν τοῦ Κλαυθμόνως».

Πηγαίναμε πεζοί. Ὁ κόσμος βλέπων τὸν Βενιζέλον εἰς τὸν δρόμον συγκεντροῦτο γιὰ νὰ τὸν ἰδῆ καὶ ἔτσι σχηματίσθηκε μιά διαδήλωσις τεραστίαν, ποῦ ὄταν φθάσαμε εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἀκροπόλεως», εἶνε γεμίσει ὅλος ὁ δρόμος ἐκεῖ μπροστὰ καὶ ἄρκετο μέρος τοῦ Κήπου.

Ἄκου οὐ φθάσαμε στὴ πόρτα, ἔβγαῖνε ὁ κλητῆρας τῆς «Ἀκροπόλεως».

— Ἀπάνω εἶνε, τὸν ρωτῶ, ὁ Διευθυντής ;

— Ἀπάνω.

— Μιά στιγμὴ, κ. Πρόεδρε, λέω στὸ Βενιζέλο, νὰ προηγηθῶ γιὰ νὰ σὰς ἀναγγεῖλω...

Ἐτρεξα ἄπάνω καὶ μπῆκα στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ.

— Ὁ Βενιζέλος ἔρχεται νὰ σὰς ἐπισκεφθῆ, τοῦ λέω.

— Πέο' του ὅτι δὲν εἶμαι ἐδῶ !

— Μὰ τοῦ εἶπα ὅτι εἶσθε.

— Ἐ, τότε πέο' του ὅτι δὲν τὸν δέχομαι.

Τὰ ἔφασα. Στὴν ἀκόλα ἀκουγόντουσαν τὰ βήματα τοῦ Βενιζέλου, ποῦ ἀνέβαινε. Μαζὶ μ' αὐτὸν εἶχε εἰσορμήσει καὶ κόσμος ἄρκετος. Ἐνόμισα στὴν ἀρχῆ, ὅτι δὲν ἄκουσε γιὰ ποῖον ἐπρόκειτο καὶ τοῦ ξαναεἶπα ἐπιμένων :

— Δὲν ξέρω ἀν ἀκούσατε καλὰ, κύριε Διευθυντά. Ὁ Βενιζέλος εἶνε ;

— Ἐ, καὶ σὰν εἶνε ;

— Μὰ πῶς νὰ τοῦ πῶ ὅτι δὲν τὸν δέχεσθε... Ἐπειτα, γιὰ σκεφθῆτε, εἶνε καὶ μιά τιμὴ γιὰ τὴν «Ἀκρόπολη»...

— Ἡ «Ἀκρόπολις» ἔχει τὴν δικὴ τῆς τὴν τιμὴ καὶ δὲν τὴν περιμένει ἀπὸ ἄλλους !.

— Μὰ ἴσως νὰ ἔχη νὰ σὰς ἀνακοινώσῃ τίποτε...

— Ἄς τὸ πῆ σ' ἐσέαν ...

— Μὰ ἴσως νὰ μὴ θέλῃ νὰ τὸ πῆ σ' ἐμένα...

— Ἐ, τότε ἄς φύγῃ.

— Μὰ, κύριε Διευθυντά, εἶνε τὸσος κόσμος μαζεμένος ἀπὸ κάτω !... Ὅλοι αὐτοὶ θὰ πάρουνε αὐριο «Ἀκρόπολη».

— Ἐ τότε ἄς τὰ πῆ σ' αὐτούς !.

Ὁ Βενιζέλος εἶχε φθάσει ἄρ' ὄσω ἀπὸ τὸ γραφεῖο.

Ἦρθα σὲ μιά δύσκολη θέση. Ἐπὶ τέλους πέρνω μιά ἀπόφαση.

Πηγαίω, ἀνοίγω τὴν πόρτα καὶ τοῦ λέγω :

— Κύριε Πρόεδρε, ὁ κύριος Διευθυντῆς σὰς περιμένει...

Μειδιῶν, τὸ πλάνον ἐκεῖνο μειδιάματά του, μπῆκεν ὁ Βενιζέλος.

Ὁ Γαβριηλίδης, συνοφρωθεὶς γιὰ μιά στιγμὴ, ἀπὸ τὸ ἀπρόοπτο, τοῦ εἶπνε τὸ χερά.

Στάθηκα, λίγα λεπτά μετὰ γιὰ νὰ ἰδῶ ἀν θ' ἀρχίσουν τὴν κούβεντα φιλικά.

Ἐπὶ δύο ὥρες ἐμιλοῦσαμε μετὰ οἱ δύο !.

Ὁ Γαβριηλίδης ἦταν ἓνας ἄνθρωπος ποῦ ἀραξε τὴν

ἀλήθεια ἀπὸ τὰ μαλλιά.

Ἐχτύπησε κατακέφαλα τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν Ἑλλήνων τὸν σχολαστικισμὸν. Καὶ τὸν ἐσάσισε.

Αὐτὸς ζήτησε νὰ μεταβάλῃ τὸν θεοστῆραν Ἑλληνα, τῆς μικρᾶς τότε Ἑλλάδος εἰς γεωργὸν, ἐπιχειρηματίαν, ἐμπορὸ ἢ κτηνοτρόφον.

Χτύπησε τὸν ραγιαδισμό τῶν Νεοελλήνων, τὴν μοιρολατρεία τους, τὴν προγονοληξία τους, τοὺς ὑστερισμούς των...

Ἰδεολόγος, ποιητῆς πραγματικότηταν, ἐπίστευεν πολλὰς φορές, εἰς τὴν ἐπίτευξη προόδου, ποῦ δὲν μπορούσαν γιὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν καὶ εἰς πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἀνέδειξε μηδαμινότητος καὶ ἔδωκε ἀφορμὴ νὰ παρεξηγηθῆ ἀπὸ τοὺς ἀπερισκέπτους ἄλλως, Ἑλληνας, διαφοροτρόπως καὶ τέλος νὰ μνηκτρισοῦν τὴν «Ἀκρόπολιν» ἀποκαλέσαντες αὐτὴν «φάμπρικα μεγάλων ἀνδρῶν» τοῦ Γαβριηλίδου.

Ἄλλὰ ὁ Γαβριηλίδης εἶχε διαίσθησιν.

Ἐμάντευε, ἐμυρρίζετο τὴν ἰκανότητά, τὴν ἀξία.

Δὲν εἶνε τυχαία ἡ διαίσθησις ἀνθρώπου ποῦ ἀφιέρωσε μιά σελίδα στὴν «Ἀκρόπολιν» γιὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς πρώτης συλλογῆς στίχων, τοῦ Κρυστάλλου :

Καὶ τί ἦτο ὁ Κρυστάλλης τότε ;

Ἐνας πτωχὸς καὶ ἀγνωστος κατατρεγμένος Ἡπειρώτης, ποῦ ἐργαζότανε σ' ἓνα τυπογραφεῖο.

Εἶνε τυχαία ἡ ὀξύτης ἀνθρώπου, ποῦ ἔφερε στὴ ἐπιφάνεια ὅτι ἐλεγκτὸν εἶχε τὸ Πανεπιστήμιον, τὰ γράμματα, ἢ διπλωματία, ἢ πολιτικὴ.

Εἰς τὸν Μεταξᾶν, ὑπολογαγὸν ποτὲ τοῦ μηχανικοῦ, διέκρινε κάποιον δαιμόνιον.

— Νὰ ἰδῆς, ἔλεγε, ὅτι αὐτὸς ὁ ἀξιοματιζοῦλης θὰ παίξῃ ρόλο μιά ἡμέρα, σὸ στρατιῶ !..

Καὶ, ἀν δὲν ἀπατόμαι, ὁ Γαβριηλίδης εἶνε ὁ εἰσαγωγὸν τὸν Μεταξᾶν εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον, διὰ τοῦ Λούσημαν. Ἦκουε δὲ καὶ ἐσέβετο τὰς στρατιωτικὰς τὸν γνώμας, τότε, περισσότερο ἀπὸ ὅτι ἦκουε καὶ ἐσέβετο, τὰς τῶν τότε στρατηγῶν καὶ συνταγματάρχων...

Δὲν εἶνε μικρὴ ἡ διαίσθησις ποῦ ἀνεκάλυψε καὶ παρουσίασε, τὸν Σπύρο τὸν Μελά, ἐργαζόμενον τότε, σὲ μιά μικρὴ Πειραιώτικη ἐφημερίδα !.

Ὁρθολογιστῆς ἐμπνεόμενος !.. Τὴν ἀλήθεια καὶ τὰ ζητήματα τὰ ἀραξεν ἀπὸ τὰ μαλλιά. Καὶ μέσα εἰς τοὺς ὀρθολογισμοὺς τοῦ ὀλυμμοῦ ζεστός ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ Ἑλληνικοῦ κλίματος. Τὸ ὕψος τοῦ γεμάτου εἰκόνας. Ἡ ἀρθρογραφία τὸν θύελλα, δροσάκι, καταγιδοῦ ἰδεολογίας, ἐκφράσεως, ἐνθουσιασμοῦ, φιλελευθερίας, ἐκπαιδευτικότητος... Κρημνίζε, χροῖνα πολλά, δεκαετηρίδες, ἀγαγεῖ, ξανακρημνίζε, δηθύθνε, καθύθνε τὸν ἐθνικὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἐθνικὴ ἀγανάκτηση...

Ὁ «Ἀγὼν» ἦταν ἡ ἠδονή, ἡ μουσαῦ, ὁ Θεὸς του, ἡ θρησκεία του.

— «Πάντα δοκιμάζετε τὸ καλὸν κατέχετε».

Μέσα εἰς τὴς δοκιμὰς τὸν αὐτὸς κρημνίζε καὶ τὴν «Ἀκρόπολη» του, τὴν ψυχὴ του, τὴν ἀγάπη του. Πόσες φορές τὴν ἔφορε, μόνος του, ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς κυκλοφορίας τῆς εἰς τὰ βάθη τοῦ δεκατισμοῦ τῆς κυκλοφορίας τῆς καὶ τὴν συνγνότητά τῆς ἀνεγκιᾶς!..

Δὲν μιλοῦμε ἐδῶ, διὰ τὰς κυκλοφοριακὰς πτώσεις τῆς «Ἀκροπόλεως», ὅταν ἀντίστατο εἰς τὰς λαϊκὰς πλάνας καὶ τὰς μικρὰς λαϊκὰς τάσεις καὶ ἐγένετο ἀντιδημοτικὴ. Οὐδὲν ὅταν χτυποῦσε τὰ λαϊκὰ ἐνστικτα καὶ προκαλοῦσε τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ.

Μιλάμε γιὰ τὴς καινοτομίας τῆς, ποῦ ἔφεραν πάντοτε τὴς πτώσεις τῆς. Τὸ καταρχολιμὰ τῆς.

Μιά φορὰ ποῦ ἡ «Ἀκρόπολις» εἶχε πρώτης τάξεως κυκλοφορία, τοῦ βάλθηκε νὰ τὴν μικρύνῃ, νὰ τὴν κάμῃ «σιπθαμαία», ἐνῶ ἡ ἄλλες ἐφημερίδες ἐξεδίδοντο μεγάλης σὰν σινδόνια.

— Σινδόνι αὐτὲς, μαγδὴλι ἐμεῖς !

— Θὰ εἶνε καταστροφή, τοῦ λέγαμε.

— Πρέπει νὰ μάθῃ ὁ Ἕλλην νὰ μὴ χάνῃ τὴς ὥρες του σὲ πολυλογίας, ἀπεραντολογίας καὶ λογοδιάρσεις, μὰς ἔλεγε ! Στὴ μικρὴ «Ἀκρόπολη» θὰ τὰ ἔχουμε ὅλα ἐν συντομίᾳ. Ἐτσι ὁ ἀναγνώστης θὰ τὰ μαθαίνῃ ὅλα καὶ θὰ κυττῆ τὴν δουλεία του ἔπειτα.

Ἡ «Ἀκρόπολις» ...μινιόν, ὀνομάσθη «Μπιζουδάκι». Τὸ «Μπιζουδάκι» μολίς ἐφάνη ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων, ἀπεκρούσθη παρὰ πάντων. Ἡ κυκλοφορία τῆς κατῆλθεν εἰς τὸ «μίνιμουμ», ὁ Γαβριηλίδης ἐπέμεινε, ἔως ὅτου—ἦταν κατὰ τὸ 1909—μὴ δυνάμενος νὰ βλέπῃ τὴν στρατιωτικὴν ὑπόστασιν τοῦ Γουδιού, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡμεῖς μετὰ τὸν Γιώργου Βουτσινὰ τὴν ξαναμεγαλώσαμε. Τὴν κάμαμε ἑλληνοπρεπῆ, σινδονιαίαν !..

(Ἀκολουθεῖ)

